

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 6/2013-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. apríla 2013 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť M. P., N., zastúpeného advokátkou JUDr. L. B., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 100/2011 a jeho rozsudkom č. k. 17 Co 100/2011-153 z 20. júna 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. P. zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 Co 100/2011-153 z 20. júna 2012 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 Co 100/2011-153 z 20. júna 2012 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. M. P. nepriznáva finančné zadostučinenie.

4. M. P. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 159,16 € (slovom stopäťdesiatdeväť eur a šesťnásť centov), ktorú je Krajský súd v Trenčíne povinný vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. L. B., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 6/2013-16 zo 16. januára 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. P., N. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 100/2011 a jeho rozsudkom č. k. 17 Co 100/2011-153 z 20. júna 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 C 122/2010 sa sťažovateľ žalobou domáhal proti spoločnosti A., a. s. (ďalej len „žalovaná“), zaplata sumy 746,86 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody, ktorá mu mala byť spôsobená postupom žalovanej v súvislosti s poistnou zmluvou I. č. 0301165270 uzavretou 19. septembra 2005 (ďalej len „poistná zmluva“). Na základe označenej poistnej zmluvy sa žalovaná zaviazala poskytnúť

sťažovateľovi ako poistencovi poistné plnenie pre prípad smrti alebo pre prípad dožitia veku, pričom sťažovateľ sa zaviazal platiť mesačné poistné v sume 532 Sk (t. j. 17,66 €), ktoré aj riadne platil. Listom zo 17. marca 2008 sťažovateľ žiadal žalovanú o dopoistenie k označenej poistnej zmluve aj o úrazové poistenie, avšak žalovaná mu oznámila, že takáto zmena poistnej zmluvy nie je technicky možná a dá sa uskutočniť len pri zmluvách uzavretých v roku 2007, čo nebol prípad sťažovateľa. S uvedeným oznámením žalovanej sa sťažovateľ uspokojil a ďalej platil v poistnej zmluve dojednané poistné v sume 17,66 € mesačne, pričom pre prípad úrazu sťažovateľ uzavrel so žalovanou iné úrazové poistenie. Avšak aj napriek svojmu predchádzajúcemu stanovisku žalovaná 18. augusta 2008 sťažovateľovi oznámila, že na základe jeho žiadosti vykonala zmenu označenej poistnej zmluvy I., pričom mu súčasne zaslala dva dodatky k tejto poistnej zmluve účinné späťne k 21. aprílu 2008 a k 21. júnu 2008, a nadväzne na to sťažovateľovi tiež oznámila, že v dôsledku vykonaného pripoistenia sa mení aj suma mesačného poistného. Žalovaná žiadala zvýšené poistné platiť nielen do budúca, ale žiadala toto doplatiť aj späťne odo dňa účinnosti dodatkov k poistnej zmluve. Listom z 28. augusta 2008 sťažovateľ žalovanej oznámil, že ňou vykonané zmeny poistnej zmluvy vo forme dodatkov neakceptuje a trvá na účinnosti poistnej zmluvy v znení, ako bola uzavretá v roku 2005, pričom naďalej si aj platil mesačné poistné v sume 17,66 €. Následne žalovaná 26. mája 2009 sťažovateľovi oznámila, že z dôvodu ním neuhradeného zvýšeného poistného v zmysle dodatkov došlo k zániku celej poistnej zmluvy I. k 16. marcu 2009 s tým, že „... *zostatok na poistnej zmluve v sume 200,87 €...*“ žalovaná sťažovateľovi vyplatí. Keďže sťažovateľ naďalej trval na účinnosti poistnej zmluvy v znení z roku 2005, pretože s jej dodatkami nesúhlasil, ktorú však žalovaná jednostranne zrušila, sťažovateľ potom, čo žalovaná na jeho výzvy nereagovala, žalobou podanou okresnému súdu 6. novembra 2009 sa od žalovanej domáhal náhrady škody, ktorá mu mala vzniknúť vo výške sumy, ktorú uhradil na poistnom z takto zrušenej poistnej zmluvy v čase od 19. septembra 2005 do 17. marca 2009 v celkovej sume 746,86 €. Po podaní žaloby žalovaná v novembri 2009 sťažovateľovi oznámila, že uznáva svoje pochybenie pri uzatváraní dodatkov k poistnej zmluve a pri jej zrušení a, že obnovuje túto poistnú zmluvu v jej pôvodnom znení pred dodatkami späťne s účinnosťou k júnu 2009. Žalovaná v tejto súvislosti žiadala od sťažovateľa doplatiť dlžné poistné za obdobie od júna 2009 do novembra 2009 (t. j. za 6 mesiacov). Keďže sťažovateľ toto neakceptoval a poistné

už neplatil, žalovaná 16. februára 2010 sťažovateľovi oznámila, že v dôsledku nezaplatenia poisťného poisťná zmluva zanikla k 7. januáru 2010, a na účet sťažovateľa žalovaná vyplatila „... *zostatkovú hodnotu poisťky...*“ v sume 355,99 €, pričom v časti tejto uhradenej sumy okresný súd uznesením č. k. 4 C 122/2010-110 z 28. decembra 2010 pre späťvzatie žaloby sťažovateľom konanie zastavil. Následne po vykonanom dokazovaní okresný súd rozsudkom č. k. 4 C 122/2010-121 z 28. februára 2011 žalobu sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol.

Na základe odvolania podaného sťažovateľom krajský súd rozsudkom č. k. 17 Co 100/2011-153 z 20. júna 2012 napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Tento rozsudok krajského súdu v spojení s označeným rozsudkom okresného súdu nadobudol právoplatnosť 28. júna 2012.

Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ktoré odôvodňuje predovšetkým tým, že krajský súd, ako aj pred ním okresný súd rozhodoval na základe neúplne zisteného skutkového stavu veci, pretože aj napriek opakovanej žiadosti sťažovateľa všeobecné sudy nepožadovali, resp. nezisťovali, čo bolo zahrnuté v jemu žalovanou vyplatenej sume 355,99 € z hľadiska rozsahu jej povinnosti plniť, vyplývajúcej jej zo zrušenej poisťnej zmluvy. V tejto súvislosti sťažovateľ tiež namietal, že všeobecné sudy sa nevysporiadali ani s tým, aký charakter a rozsah malo v zmysle zrušenej poisťnej zmluvy poistenie ňou kryté. Toto zistenie je podľa sťažovateľa dôležité a podstatné pre overenie rozsahu povinnosti žalovanej plniť sťažovateľovi z takto zrušenej poisťnej zmluvy. Uvedené nedostatky v skutkových zisťeniach boli podľa sťažovateľa aj dôvodom, kvôli ktorému všeobecné sudy vec nesprávne právne posúdili, pretože dospeli k záveru, že v danom prípade sťažovateľovi v príčinnej súvislosti s chybným konaním žalovanej nevznikla žiadna škoda.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«... *A) súd mylne spája spolu investičné životné poistenie s úrazovým poistením, dokonca uvádza, že „účelom poistenia nie je tvorba úspor“, bez toho aby súd pochopil*

o aký poistný produkt sa jedná! Ja... svoj nárok opieram o poistnú zmluvu I., ktorá bola zo strany odporcu neplatne zrušená a ja som tým prišiel o svoje finančné prostriedky. Úspory sa tvorili v investičnom životnom poistení, t. j. zmluva I., ktorú poisťovňa – odporca neoprávnene zrušila. Poistná zmluva I. je variabilným sporiacim produktom. Poistné plnenie sa vypláca v prípade dožitia, alebo v prípade smrti. Jedná sa vyslovene o tvorbu úspor a to je hlavným účelom tohto produktu. Táto poistka bola uzavretá ako sporiaci program a nemá nič spoločné s poistkou, ktorá by poistne kryla napr. prípad vzniku poistnej udalosti následkom úrazu! Akékoľvek krátenie plnenia je tu preto neprípustné a nelogické. Práve týmto zrušením riadne platenej zmluvy, vytvorenej za účelom dlhodobého sporenia, som... utrpel finančnú škodu, a to minimálne vo výške sumy, ktorú som do sporenia vložil!!! ...

B) Súd, napriek tomu, že mal za preukázané, že pri zrušení zmluvy pochybil odporca, nepožadoval tak, ako to žiadal niekoľkokrát navrhovateľ v konaní... od odporcu špecifikáciu konečnej vyplatenej sumy 355,87 EUR... žiadnym spôsobom neodôvodnil z akého dôvodu pokladá toto plnenie za adekvátne a plne pokrývajúce nároky navrhovateľa. Jednoducho sa stotožnil s čiastočne vyplateným plnením oproti pôvodne nárokovanej sume a nepožadoval žiadne vysvetlenie, doloženie položiek ktoré boli odpočítané, a či tieto boli odpočítané oprávnene... Táto informácia (o výške a hlavne dôvode zrazených súm) je pritom podľa názoru mňa sťažovateľa ako navrhovateľa podstatnou ako pre mňa, tak aj pre súd, aby pri svojom rozhodovaní mohol riadne posúdiť môj nárok a jeho oprávnenosť... Záver súdu teda považujem za nekorektný voči mne ako navrhovateľovi a v tejto časti nemá oporu v žiadnom preukázanom tvrdení alebo dôkazom doloženej skutočnosti.

C) Súd nesprávne posúdil predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu... je nanajvýš zrejmé a evidentné, že súdy oboch stupňov pochybili, predovšetkým ale súd druhého stupňa, ktorý sa mnou podaným odvolaním dostatočne nezaoberal, mnou uvádzané dôvody odvolania ako ani celú podstatu sporu vôbec nepochopil a len účelovo poukázal na to, že dôvod odvolania podľa § 205 ods. 2 písm. d) OSP nie je v tomto prípade daný (Krajský súd v Trenčíne ani nebol schopný zosumarizovať z mnou podaného odvolania, v čom vidím pochybenie súdu prvého stupňa)!

... Krajský súd v Trenčíne sa stotožnil s názorom Okresného súdu v tom, že pri náhrade škody v zmysle § 420 OZ, bol naplnený len predpoklad vzniku zodpovednosti

za škodu – porušenie právnej povinnosti. Krajský súd v Trenčíne sa však nijako nevysporiadal s tvrdeniami mňa ako navrhovateľa, že i ostatné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu boli naplnené, a teda rozhodnutie o tom, že súd moju žalobu zamietol je nezákonné a v rozpore s platným právom.

... Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia sa obmedzil výlučne na stručné zhrnutie rozsudku súdu prvého stupňa...

Podľa judikatúry Najvyššieho súdu SR, ktorá vychádza z (tvrdenej) dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania ako ústavného princípu, by každá zásadná skutková i právna otázka mala byť predmetom posúdenia súdov dvoch inšancií.

§ 219 ods. 2 OSP hovorí o tzv. koncepcii zjednodušeného rozhodnutia odvolacieho súdu. ...

R 6/2008: Ustanovenie § 219 O. s. p. neumožňuje odvolaciemu súdu potvrdiť rozhodnutie súdu prvého stupňa z dôvodu, že odvolanie proti nemu je nepreskúmateľné. Ak tak urobí, odníme účastníkovi možnosť konať pred súdom.

... Potvrdeniu prvostupňového rozhodnutia musí predchádzať všestranné posúdenie veci odvolacím súdom, zhodnotenie tak procesného postupu súdu prvého stupňa, ako aj jeho úvah pri aplikácii predpisov hmotného práva...»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Základné právo na súdnu ochranu M. P. upravené v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co/100/2011 (Rozsudkom č. k. 17 Co/100/2011-153 zo dňa 20. 06. 2012) porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 Co/100/2011-153 zo dňa 20. 06. 2012 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. M. P. priznáva finančné zadostučinenie 1.000,- EUR..., ktoré je Krajský súd v Trenčíne povinný M. P. vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).

4. *M. P. priznáva trovy právneho zastúpenia 159,16 EUR..., ktoré je Krajský súd v Trenčíne povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. L. B. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).“*

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za krajský súd jeho predsedníčka listom sp. zn. Spr 75/13 z 5. marca 2013 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu krajského súdu listom z 25. marca 2013.

2.1 Predsedníčka krajského súdu vo svojom vyjadrení okrem iného uviedla:

„... súhlasíme s prejednaním sťažnosti bez nariadenia ústneho pojednávania.

... Odvolací súd zhodne so súdom I. stupňa považoval za dôvod pre zamietnutie návrhu na začatie konania nesplnenie základného predpokladu zodpovednosti za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka, a to existenciu škody, keď za škodu nepovažoval prostriedky, ktoré žalobca zaplatil titulom poistného počas trvania poistného vzťahu. Všetky tvrdenia žalobcu v odvolaní ako aj v ústavnej sťažnosti poukazujú na nesprávny postup žalovanej v súvislosti so zmenou poistnej zmluvy, resp. zániku poistenia, čo žalovaná aj uznala a čo súdy konštatovali ako jeden z predpokladov zodpovednosti za škodu, avšak sám o sebe bez toho, aby bola preukázaná existencia škody, nepostačuje na vyhovenie žalobe o náhradu škody.

Čo bolo zahrnuté v sume 355,99 eur, ktorú žalovaná žalobcovi vyplatila, bolo v konaní vysvetlené a v tomto smere nebolo možné konštatovať žiadne pochybnosti.

Žalobca aj v ústavnej sťažnosti len poukazuje na nesprávny postup žalovanej, ale naďalej neuvádza, v čom mala spočívať škoda, ktorá mu vznikla a ktorú si uplatňuje. Odvolací senát zotrváva na svojom stanovisku, že za škodu nie je možné považovať sumy zaplatené na poistnom do zániku poistenia.

S poukazom na vyššie uvedené navrhujeme sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietnuť, postupom krajského súdu nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.“

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom vyjadrení k stanovisku krajského súdu uviedla:

„... týmto ako sťažovateľ... vyjadrujem súhlas s tým, aby... Ústavný súd SR v prípade, ak dospeje k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, môže rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. ...

Krajský súd v Trenčíne sa rovnako nevyjadril k námietke sťažovateľa, ktorý niekoľkokrát žiadal v konaní súdnom, ako aj mimosúdnom, od odporcu špecifikáciu vyplatenej sumy po podaní žaloby – sumu 355,87 EUR. (Táto informácia – o výške a hlavne dôvode zrazených súm je pritom podľa právneho názoru sťažovateľa podstatnou ako pre sťažovateľa, tak aj pre súd, aby pri svojom rozhodovaní mohol riadne posúdiť nárok sťažovateľa a jeho oprávnenosť.) K uvedenému KS odkázal na konanie, kde to bolo údajne vysvetlené bez akéhokoľvek poukázania na konkrétnu prílohu, alebo miesto, výsluch, kde bolo tak vykonané. S uvedeným tvrdením odvolacieho súdu rozhodne nesúhlasím a trvám na tom, že tento namietany nedostatok nebol odstránený ani v tomto štádiu konania. ...

Poistná zmluva I. je variabilným sporiacim produktom. Poistné plnenie sa vypláca v prípade dožitia, alebo v prípade smrti. Jedná sa vyslovene o tvorbu úspor, a to je hlavným účelom tohto produktu. Táto poisťka bola uzavretá ako sporiaci program a nemá nič spoločné s poisťkou, ktorá by poistne kryla napr. prípad vzniku poistnej udalosti následkom úrazu!

Akékoľvek krátenie plnenia je tu preto neprípustné a nelogické.

Práve týmto zrušením riadne platenej zmluvy, vytvorenej za účelom dlhodobého sporenia, som ja sťažovateľ utrpel finančnú škodu, a to minimálne vo výške sumy, ktorú som do sporenia vložil!!! ...

... Žalovaného súd nezaviazal doložiť napr. tabuľky, akékoľvek, čo i len interné smernice vzorce výpočtov, z ktorých vychádzal žalovaný, keď ustálil čiastku, ktorú sťažovateľovi uhradil. Z takýchto podkladov by bolo možné objektívne posúdiť a skontrolovať správnosť výpočtu, ak už by bol čo i len teoreticky uvedený postup namieste.

SŤAŽOVATEĽ NEVIDÍ ŽIADEN DÔVOD NA KRÁTENIE VÝPLATY POISTNÉHO, LEBO ON SÁM ZMLUVU NEVYPOVEDAL, NEPOCHYBIL, A ANI NENASTALA ŽIADNA POISTNÁ UDALOSŤ KTORÁ BY MOHLA MAŤ VPLYV NA VÝŠKU VYPLÁCANEJ SUMY.

V každom prípade sťažovateľ naďalej jednoznačne tvrdí, že ŠKODA VZNIKLA NAVRHOVATELOVI JEDNOZNAČNE, JEJ ROZSAH JE ZREJMÝ A JASNÝ, TAK AKO SI JU NAVRHOVATEĽ UPLATŇUJE (PO ČIASTOČNEJ ÚHRADE ZO STRANY ODPORCU V PROSPECH NAVRHOVATEĽA). ...

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov ako sťažovateľ trvám na svojom písomnom podaní a zdvorilo žiadam Ústavný súd SR, aby po zvážení všetkých mnou uvedených argumentov mojej sťažnosti v plnom rozsahu vyhovel. “

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. ...

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napádaným postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Co 100/2011 a jeho rozsudkom č. k. 17 Co 100/2011-153 z 20. júna 2012 došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, k porušeniu ktorých malo podľa sťažovateľa dôjsť tým, že krajský súd nenapravil pochybenia okresného súdu spočívajúce v nedostatočnom zistení skutkového

stavu, ako aj v arbitrárnom vyhodnotení zistených skutočností, čo malo v konečnom dôsledku viesť k nedôvodnému a svojvoľnému rozhodnutiu v merite veci.

V uvedených súvislostiach ústavný súd predovšetkým konštatuje, že nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či je, alebo nie je v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07).

Krajský súd sťažnosťou napadnutý rozsudok odôvodnil takto:

„Navrhovateľ vo svojom odvolaní uplatňuje dôvody na odvolanie podľa § 205 ods. 2 písm. c), d), f) O. s. p.

Dôvod na odvolanie podľa § 205 ods. 2 písm. c) O. s. p. (je daný v prípade, ak účastník navrhol dôkaz, ktorý bol spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť pre rozhodnutie vo veci samej a súd ho nevykonal, čím vzniká nedostatok v skutkových zisteniach, ktorý treba odstrániť.

V prejednáwanej veci vyplýva zo zápisnice o pojednávaní súdu prvého stupňa, ktoré sa konalo 8. februára 2011, že súd prvého stupňa po záverečných prednesoch účastníkov, resp. ich zástupcov poskytol im poučenie podľa § 120 ods. 4 O. s. p., podľa ktorého súd poučí účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Po poučení podľa citovaného zákonného ustanovenia skonštatoval v zápisnici, že návrhy na doplnenie dokazovania

účastníci nemali. Nie je preto zrejmé, aký dôkaz nevykonal súd prvého stupňa, v dôsledku čoho by vznikol taký nedostatok v skutkových zisteniach, ktorý by bolo možné opodstatnene napadnúť dôvodom na odvolanie podľa § 205 ods. 2 písm. c) O. s. p.

Podstata odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. d) O. s. p. (súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom toho je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú, alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne že neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov. V prejednávanej veci navrhovateľ zotrváva len na stanovisku, že súd prvého stupňa nesprávne posúdil predpoklady zodpovednosti odporcu za škodu, ktorá mala vzniknúť navrhovateľovi, škoda má spočívať v plnení, ktoré do zániku poistenia zaplatil. Tieto tvrdenia tak nemožno považovať za odlišné skutkové závery, než z ktorých vychádza súd prvého stupňa.

Dôvodom podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d) O. s. p. totiž možno napadnúť výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, na ktorého nesprávnosť je možné usudzovať len zo spôsobu ako k nemu súd dospel. Ak nie je možné súdu v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi.

Pokiaľ ide o dôvod na odvolanie podľa § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p. – nesprávne právne posúdenie, tak tu ide o mylnú aplikáciu a výklad právnej normy na zistený skutkový stav alebo použitie právnej normy, ktorú na skutkový stav vôbec nemožno použiť.

V danej veci súd prvého stupňa vec, v ktorej navrhovateľ sa domáha náhrady škody správne posudzoval podľa ust. § 420 Občianskeho zákonníka. Aplikácie citovaného zákonného ustanovenia sa dovoľáva aj navrhovateľ. Súdu prvého stupňa však vyčíta, že nepovažoval za splnené všetky predpoklady zodpovednosti za škodu, keď vyslovil názor, že v konaní nebolo preukázané, že by navrhovateľovi vznikla škoda v príčinnej súvislosti s porušením právnej povinnosti odporcu. Súd prvého stupňa v súlade s názorom odvolateľa konštatuje, že predpokladom vzniku každej občianskoprávnej zodpovednosti je jednak protiprávny úkon škodcu, ďalej spôsobenie škody a príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou. Zároveň konštatoval porušenie právnej povinnosti v súvislosti s

postupom odporcu pri zmene poistnej zmluvy. Navrhovateľ vo svojom odvolaní akcentuje práve porušenie právnej povinnosti, ktorých sa odporca dopustil a ktoré aj následne uznal. Splnenie tohto základného predpokladu zodpovednosti za škodu však nemôže postačovať k záveru o tom, že odporca má povinnosť nahradiť navrhovateľovi škodu, pokiaľ nie sú splnené aj ďalšie predpoklady, tak ako sú vyššie uvedené.

Pod pojmom škoda treba rozumieť ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a ktorá je objektívne vyjadriteľná peniazmi ako všeobecným ekvivalentom. V danej veci navrhovateľ najmä v odvolaní vymedzuje existenciu škody tak, že sa rovná sume, ktorú do poistenia počas trvania poistného vzťahu s odporcom vložil. Súd prvého stupňa v závere odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyložil, z akého dôvodu nie je možné tieto prostriedky považovať za škodu na strane navrhovateľa. Krajský súd sa s týmito dôvodmi v zmysle ust. § 219 ods. 2 O. s. p. plne stotožňuje a považuje ich za správne, keďže zodpovedajú princípom poistných vzťahov a účelu a dôvodu platenia poistného.

Rozsudok okresného súdu bol preto odvolacím súdom potvrdený. “

Na dokreslenie celkového stavu veci ústavný súd považuje na tomto mieste za potrebné uviesť aj citáciu rozhodnutia okresného súdu, s ktorým sa krajský súd plne stotožnil, a to v (pre vec) podstatnom rozsahu takto:

«Navrhovateľ sa podanou žalobou domáhal náhrady škody, ktorá mala vzniknúť v príčinnej súvislosti s porušením právnej povinnosti odporcom.

Podľa § 420 ods. 1 – 3 Občianskeho zákonníka (1) Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. (2) Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá. (3) Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

Občianskoprávna zodpovednosť za škodu môže vzniknúť z porušenia zmluvných alebo iných záväzkových povinností, resp. aj z porušenia iných povinností zákonom uložených (mimozáväzková zodpovednosť). Pri občianskoprávnej zodpovednosti za škodu vzniká záväzkovoprávny vzťah medzi tým, kto za škodu zodpovedá, a medzi poškodeným, ktorého obsahom je právo poškodeného požadovať náhradu škody a povinnosť toho,

kto podľa zákona za škodu zodpovedá, škodu nahradiť. V zmysle § 420 ods. 1 Obč. zák. každý, t. j. tak fyzická, ako aj právnická osoba, zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Predpokladom vzniku tejto zodpovednosti je, že niekto porušil určitú povinnosť (pričom nezáleží na tom, či ide o povinnosť vyplývajúcu z určitého záväzkovoprávneho vzťahu alebo o povinnosť uloženú priamo zákonom) a porušením tejto povinnosti spôsobil inej osobe škodu. Spôsobenie škody inej osobe a príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním (porušením povinnosti) a vzniknutou škodou sú ďalšími podmienkami vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa tohto ustanovenia. Ďalšou podmienkou vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu je aj zavinené konanie škodcu, aj keď zavinenie škodcu sa predpokladá. Z uvedeného možno vyvodiť, že predpokladom vzniku každej občianskoprávnej zodpovednosti je 3. protiprávny úkon škodcu, 2. spôsobenie škody a 3. príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou. Poškodený je pritom v súdom konaní povinný preukázať všetky tieto predpoklady.

V danom prípade súd musí konštatovať, že odporca jednoznačne svojim konaním porušil právnú povinnosť, hoc aj z nedbanlivosti, kedy požiadavkám svojho klienta nevenoval náležitú pozornosť, neakceptoval jeho návrh, na ktorý reagoval oznámením o nemožnosti a následne, sám navrhol zmenu zmluvy opäť neakceptujúc nesúhlas svojho zmluvného partnera. Prvý predpoklad vzniku škody tak mal súd za preukázaný. V ďalšom však súd nezistil, že by v príčinnej súvislosti s konaním odporcu bola navrhovateľovi spôsobená škoda a už vôbec sa súd nemohol stotožniť s požiadavkou navrhovateľa na vrátenie celej sumy, ktorú platil od uzavretia poistnej zmluvy (19. 09. 2005) do konca poistnej zmluvy (17. 03. 2009). V tomto období poskytoval odporca na základe uzavretej „rizikovej zmluvy“ navrhovateľovi poistné krytie, teda, bol pripravený pre prípad poistnej udalosti plniť poistencovi navrhovateľovi a teda nie je možné stotožniť sa s tvrdením uvedeným v žalobe, že išlo o „stratu vložennej čiastky“. Účelom poistenia nie je tvorba úspor a navyše, odporca sa zaviazal vyplatiť navrhovateľovi kapitalizovaný zostatok poistky vo výške 200,87 eur. Čo sa týka žiadanej „nemajetkovej ujmy“ navrhovateľ túto žiadnym spôsobom nešpecifikoval a pokiaľ tvrdil, že táto predstavuje stratu poistného krytia, navrhovateľ žiadnym spôsobom nepreukázal, že by „stratou poistného krytia“ utrpel akúkoľvek ujmu, najmä ak o tejto strate ani nevedel a neakceptoval ju do mája 2009

a následne ju akceptoval a bol si vedomí svojich tvrdení ako aj tvrdení svojho zástupcu, že zmluva zanikla (čoho logickým dôsledkom je strata poistného krytia).

Súd je tiež toho názoru, že pokiaľ zmluva zanikla dňa 17. 03. 2009, nemohla zaniknúť dňa 07. 01. 2010 a pokiaľ navrhovateľ prijal od odporcu plnenie vo výške 355,87 eur, toto plnenie v plnom rozsahu pokrylo dôvodne žalovanú časť nároku (200,87 eur + úrok z omeškania) teda navrhovateľ dostal zvýšenú (odkupnú) hodnotu svojej poisťky ku dňu zániku poistenia.

Súd musí tiež poukázať na fakt, že zmluva zanikla dňa 17. 03. 2009 práve z dôvodu porušenia povinností zo strany odporcu a preto akákoľvek požiadavky na doplatenie akejkoľvek časti poistného (s poukazom na dodatky a obnovenie zmluvy a druhý zánik zmluvy) by boli v rozpore s dobrými mravmi keďže je nesporné, že navrhovateľovi po zrušení zmluvy už nemohla vzniknúť žiadna ďalšia povinnosť doplatiť poistné.

S poukazom na vyššie uvedené a v zmysle citovaných ustanovení zákona rozhodol súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.»

Z citovaného vyplýva, že základnou premisou tak rozhodnutia krajského súdu, ako aj jemu predchádzajúceho rozhodnutia okresného súdu (s ktorým sa krajský súd bez výhrad stotožnil, pozn.) je, že na strane sťažovateľa nebolo preukázané kumulatívne naplnenie všetkých troch zákonných predpokladov na priznanie mu nároku na náhradu škody voči žalovanej (poisťovni) podľa § 420 Občianskeho zákonníka o všeobecnej zodpovednosti za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti. Podľa krajského súdu bola v danom prípade preukázaná existencia iba jedného z týchto zákonných predpokladov na priznanie náhrady škody, a to porušenie právnej povinnosti žalovanou (poisťovňou), ktoré žalovaná aj priznala, v dôsledku čoho došlo aj zo strany sťažovateľa ako poisteného k odstúpeniu od spornej poistnej zmluvy. Podľa krajského súdu však nebola preukázaná škoda, ktorá mala byť sťažovateľovi v dôsledku protiprávneho konania žalovanej (poisťovne) spôsobená, a tiež nebola preukázaná ani príčinná súvislosť medzi škodou a týmto protiprávnym konaním.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že pre určenie dôvodnosti a následného rozsahu povinnosti žalovanej (poisťovne) poskytnúť sťažovateľovi plnenie

v prípade odstúpenia sťažovateľa od poistnej zmluvy ako dôsledku protiprávneho konania žalovanej je potrebné prisvedčiť v tomto smere argumentácii sťažovateľa, a to, že bolo povinnosťou súdu skúmať, o aký typ poistnej zmluvy v danom prípade išlo. V prípadoch investičných (kapitálových) poistných zmlúv, v rámci ktorých dochádza ku kombinácii poistenia s investičným (sporivým) zámerom, sa totiž poisteným platená poistná suma delí na účel krytia plnenia v prípade vyskytnutia sa poistením krytej poistnej udalosti a časť z nej sa ukladá na účel sporenia, pričom bližšie dojednania o pomere a rozsahu tohto delenia poistného je zmluvnými stranami dojednané v rámci poistných podmienok, ktoré sú súčasťou poistnej zmluvy. V takomto prípade poistenia by totiž poistený v prípade odstúpenia od poistnej zmluvy síce nemal právo na vrátenie časti sumy z ním zaplateného poistného, ktorá slúžila na krytie plnenia z poistenej udalosti, pretože do doby odstúpenia od poistnej zmluvy bol poistený týmto poistením riadne krytý a v prípade vzniku poistnej udalosti bola poisťovňa pripravená kedykoľvek plniť, avšak na mieste je úvaha o nároku poisteného na vrátenie tej časti sumy z ním zaplateného poistného, ktorá mala byť zhodnocovaná v rámci investičného sporenia.

Vzhľadom na uvedené však ústavný súd konštatuje, že tak z rozhodnutia krajského súdu, ako ani z rozhodnutia okresného súdu nevyplýva, že by sa tieto súdy boli zaoberali tým, o aký typ poistnej zmluvy v danom prípade išlo, t. j. či išlo o typicky poistnú zmluvu alebo o kombináciu poistnej zmluvy s investičným (kapitálovým) sporením, pričom vyriešenie tejto otázky je nevyhnutné na posúdenie existencie povinnosti žalovanej poskytnúť sťažovateľovi plnenie v dôsledku jeho odstúpenia od poistnej zmluvy kvôli nezákonnému konaniu žalovanej (poisťovne).

Nadväzne na uvedené tak ústavný súd podotýka, že z rozhodnutia krajského súdu potom ani nie je zrejmé, či suma 200,87 €, ktorú sa žalovaná (poisťovňa) zaviazala vyplatiť sťažovateľovi, korešponduje s dojednaniami sťažovateľa a žalovanej (poisťovne) v poistnej zmluve – v rozsudkoch absentuje akýkoľvek odkaz na príslušné zmluvné dojednania v tejto veci. Práve túto skutočnosť namieta aj sťažovateľ, keď tvrdí, že vôbec nie je zrejmé, čo jemu vyplatená suma zahŕňa, resp. či súhlasí so zmluvnými dojednaniami v danej poistnej zmluve. Totiž pokiaľ ide o žalovanou (poisťovňou) vyplatenú sumu sťažovateľovi,

túto sumu, resp. jej výšku jednoducho určila žalovaná a všeobecné súdy túto sumu bez ďalšieho skúmania, na základe čoho, resp. v súlade s čím bola vyrubená, akceptovali. Z rozhodnutia tak krajského súdu, ako aj okresného súdu totiž nevyplýva, žeby sa tieto súdy zaoberali povahou dotknutej poisťnej zmluvy ani jej pre vec rozhodným dojednaniami, ale iba bezvýhradne akceptovali sumu, k vyplateniu ktorej sa žalovaná (poisťovňa) zaviazala v jej výške, ako ju ustálila samotná žalovaná (poisťovňa). Inými slovami, v rozsudku krajského súdu absentuje odkaz na konkrétne zmluvné dojednanie z dotknutej poisťnej zmluvy, ktoré by bolo transparentným meradlom na overenie dôvodnosti a výšky sumy, na zaplatenie ktorej sa žalovaná (poisťovňa) zaviazala.

Okrem uvedeného je pochybné aj to, že žalovaná (poisťovňa) najskôr určila tzv. odkupnú hodnotu poisťnej zmluvy na sumu 200,87 € (čo vyplýva z jej oznámenia sťažovateľovi z 26. mája 2009), avšak neskôr pri opätovnom zrušení poisťnej zmluvy ju určila už na sumu 355,99 € (čo vyplýva z oznámenia žalovanej sťažovateľovi zo 16. februára 2010), pričom od prvého oznámenia z 26. mája 2009 do druhého oznámenia zo 16. februára 2010 o opätovnom zrušení poisťnej zmluvy sťažovateľ vôbec neplatil poisťné, preto vlastne došlo k opätovnému zrušeniu poisťnej zmluvy. Okresný súd síce vo svojom rozsudku vysvetľuje neskôr zvýšenú sumu odkupnej hodnoty poisťnej zmluvy ako istinu vo výške pôvodnej sumy 200,87 € + úroky z omeškania, avšak vôbec nezdôvodňuje, o aký úrok z omeškania malo ísť a na základe akých zmluvných dojednaní bol vyrúbený, a s týmto sa nevysporiadal ani krajský súd.

Z rozhodnutí všeobecných súdov tak vôbec nevyplýva, že by sa boli zaoberali zmluvnými dojednaniami sťažovateľa a žalovanej v poisťnej zmluve, ktoré boli v prvom rade určujúce pre úpravu ich vzájomných vzťahov, napr. aj v prípade predčasného zániku poisťnej zmluvy vinou žalovanej (poisťovne). Ústavný súd preto považuje rozhodnutie krajského súdu, ktoré vychádza z rozhodnutia okresného súdu, za nepreskúmateľné, nezrozumiteľné a arbitrárne.

Z rozhodnutí všeobecných súdov navyše na jednej strane vyplýva, že v zmysle oznámenia žalovanej z 26. mája 2009 malo dôjsť k zániku poisťnej zmluvy k 16. marcu

2009, avšak v ďalšom sa už vždy uvádza, že poisťná zmluva zanikla 17. marca 2009 (nejasnosť dátumov).

Obdobne z rozhodnutí všeobecných súdov vyplýva, že sťažovateľ platil poisťné v sume 17,66 € mesačne až do mája 2009, keď mu bolo doručené oznámenie žalovanej z 26. mája 2009 o zániku poisťnej zmluvy z dôvodu neplatenia zvýšeného poisťného v zmysle dodatkov k poisťnej zmluve, ktoré sťažovateľ neodobril, avšak na strane druhej sa všeobecné súdy vôbec nevysporiadali s touto skutočnosťou vzhľadom na žalovanou určenú odkupnú hodnotu zrušovanej poisťnej zmluvy, ktorá sa zrušovala k 16. marcu 2009. K tomu dátumu bola táto odkupná hodnota aj určená, avšak bez zohľadnenia ďalších dvoch mesiacov apríl – máj 2009, kedy, ako už bolo uvedené, sťažovateľ ešte poisťné platil. Aj v tomto naznačenom smere nie je rozhodnutie krajského súdu, ktorý mal napraviť prípadné pochybenia okresného súdu, náležité odôvodnené.

Z uvedených záverov možno vyvodit', že sťažovateľom napádaný rozsudok krajského súdu č. k. 17 Co 100/2011-153 z 20. júna 2012 vykazuje nedostatky z pohľadu náležitého a vyčerpávajúceho odôvodnenia, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

IV.

4. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v nadväznosti na zistenie porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v bode 2 výroku tohto rozhodnutia rozhodol o zrušení rozsudku krajského súdu č. k. 17 Co 100/2011-153 z 20. júna 2012 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 000 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že konštatovanie porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru je pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené nepriznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade krajský súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si uplatnila nárok na ich úhradu v celkovej sume 159,16 € vrátane DPH (právna zástupkyňa predložila osvedčenie platcu DPH).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny (§ 11 ods. 2 vyhlášky) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2012 je 127,17 € a hodnota režijného paušálu je 7,63 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2013 je 130,17 € a hodnota režijného paušálu je 7,81 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2012 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) v celkovej sume 269,60 € vrátane režijného paušálu

a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2013 (vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) v celkovej sume 137,98 € vrátane režijného paušálu. Sťažovateľovi tak vznikol nárok na úhradu trov v celkovej sume 407,58 €.

Vzhľadom na to, že právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila náhradu trov iba v sume 159,16 €, ústavný súd túto priznal len v rozsahu uplatneného nároku, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2013